

*Podprojekt „Zámecká knihovna
Valdštejnů na zámku v Doksech –
signatura A 75 – letáky o třicetileté
válce“ – 5. etapa (VISK – Memoriae
mundi series Bohemica 2010)
knihovny Národního archivu
/ Václav Bartůšek /*

V rámci programu *Memoriae mundi series Bohemica 2010*, v 5. etapě podprojektu knihovny NA Zámecká knihovna Valdštejnů na zámku v Doksech – signatura A75 – letáky o třicetileté válce – tj. v projektu digitalizace příležitostných tisků z 1. poloviny 17. století bylo zdigitalizováno celkem 22 drobných tisků, z nichž bylo pořízeno 794 obrazů. Tématicky se tyto dokumenty zahrnuté do 5. etapy podprojektu digitalizace týkaly většinou období let 1628 – 1634. V kontextu veškerého materiálu sbírky (sc. fondu označeného signaturou Knih. Vald. A 75/...) systematicky navazují nově digitalizované dokumenty na ucelený komplet drobných tisků informativního charakteru z let 1618 – 1632 zdigitalizovaný v letech 2006 – 2009. Byly sem zařazeny rovněž položky, které nemohly být z technických důvodů digitalizovány už ve čtvrté etapě. Mezi těmito exempláři z 5. etapy digitalizace se nacházejí v mnohých případech také obsahová bohemika, zejména vzhledem k jejich aktérům v nich uvedeným, např. Albrechtovi z Valdštejna (*24. 9. 1583 Heřmanice, † 25. 2. 1634 Cheb) císařskému vojsku, císaři Ferdinandovi II. (*9. 7. 1578 Štýrský Hradec, † 15. 2. 1637 Vídeň) apod. a někdy i bohemika autorská (zde je uveden Ferdinand II.). Je třeba uvést např. podobně jako v minulých etapách písemné výnosy a jejich opisy, politickou korespondenci. Někdy mohou být důležitá také jiná díla, i když se bezprostředně netýkají českých zemí, např. drobný tisk se sg. Knih.Vald. A 75/65b *Spanisch Angelhacken...* (16 s.), jehož autorem byl významný italský filozof, teolog, astrolog a básník Thomaso Campanella (*5. 9. 1568 Stilo, † 21. 5. 1693 Paříž) a který byl rozšířen i v jiných šlech-

tických knihovnách, např. Lobkovické knihovně v Roudnici. Z bohemik mají velký význam i drobné tisky, které se váží k zavraždění Albrechta z Valdštejna a jeho příznivců v Chebu 25. 2. 1634.

V materiálu zatím nelze prokázat tiskařská bohemika, neboť místa vydání nejsou všude v dokumentech uvedena. Některá z nich bude snad možno v budoucnu dohledat. Rozhodně však, podobně jako v minulých etapách, lze najít několik zajímavých míst jejich původu i mimo české země, jako např. Milán nebo Barcelonu. V mnohých případech se jedná o unikátní tiskové varianty, které nešlo zatím nikde jinde dosud zjistit. Takové tiskové varianty dokumentu představují v našem případě dokumenty se sg. Knih. Vald. A 75/97 a Knih.Vald. A 75/98 *Aussführlicher und Gründlicher Bericht Der vorgewessten Fridtländischen/ und seiner Adhaerenten abscheulichen Prodition...* Jejich vzájemným srovnáním bude možno získat další nové poznatky ke vzniku a rozšíření těchto typů dokumentů. Materiál může být podkladem pro souvislejší studium politického vývoje a dobového klimatu za třicetileté války ve střední Evropě včetně vyústění v nové teritoriální a politické uspořádání tohoto prostoru.

V rámci celkového hodnocení projektu VISK, podobně jako u pokračování tohoto digitalizačního podprojektu, o jehož prosazení se budeme v blízké budoucnosti snažit NA v rámci programu *Veřejné informační služby knihoven (VISK)*, je třeba vzít do úvahy, že uvedené dokumenty, digitalizované v podprogramu VISK 6, tvoří v rámci fondu vlastně jakýsi uzavřený celek s vazbou na rod Valdštejnů, který logicky pokračuje až do období konce třicetileté války, případně i těsně po ní (zhruba do roku 1650) a zahrnuje i několik pozdějších dokladů o další politické a diplomatické činnosti příslušníků rodu Valdštejnů ze 2. poloviny 17. a 1. poloviny 18. století, která by si sama zasloužila též zvláštní pozornost a ještě důkladnější rozbor a vyhodnocení zejména i v souvislosti s knihovním i archivním materiálem z jiných institucí.¹ Proto v lednu 2011 podala knihovnou NA novou žádost o poskytnutí dotace z rozpočtu odboru umění a knihoven Ministerstva kultury České republiky na podprogram *Memoriae mundi series Bohemica* v rámci programu *Veřejné informační služby knihoven pro rok 2011*. Tato dotace bude žádána na dokončení projektu přímé digitalizace dokumentů – starých tisků *Zámecká knihovna*

1 Poznatky v těchto zajímavých historických pramenech je možné předávat odborné veřejnosti daleko rychleji, než tomu bylo doposud, protože se jedná o dokumenty stejné kvality a podobného zaměření jako tomu bylo v první až třetí etapě, o níž byla podána podrobnější zpráva ve sbornících Národního archivu *Paginae historiae* 15, 2007, s. 505–510; 16, 2008, s. 561–566; 17, 2009, s. 320–321 a 18, 2010, s. 310–320.

Valdštejnů na zámku v Doksech – signatura A 75 – letáky o třicetileté válce. 6. etapa r. 2011. Zároveň bude do souboru vybraných 25 dokumentů přiřazeno 9 letáků z období třicetileté války z knihovny A, jiné se v knihovně NA nenacházejí, a 7 drobných tisků z fondu A 75 (některé jsou označeny jako A 74 na základě dřívější praxe), který tak bude kompletně digitalizován, pokud dojde ke schválení těchto návrhů ze strany oddělení literatury a knihoven MK ČR, který nadaci poskytuje.

V loňském roce (2010) se při vystoupení na 11. ročníku konference *Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2010*, která se konala ve dnech 1. a 2. prosince v konferenčním sále Národním archivu, ve svém příspěvku *Manuscriptorium v evropských souvislostech* se zmínili dva z tvůrců digitálního portálu Manuscriptorium Stanislav Psohlavec a Štěpán Černohorský z Aip Beroun s.r.o. o dovršení procesu vytváření nově pojatých stránek tohoto portálu, na němž jsou zobrazeny výsledky dosažené v projektu *Memoriae mundi series Bohemica* na základě obohacení o zkušenosti i digitalizované materiály z dvouletého celoevropského projektu *Enrich*, zaměřeného na digitalizaci rukopisů a starých tisků ve významných knihovnách téměř většiny evropských zemí (22 zemí, 100 partnerů), který byl úspěšně završen počátkem roku 2010. Bylo v něm zpřístupněno více než 4 500 000 stran digitalizovaných dokumentů z nejvýznamnějších evropských knihoven. Důležitým výsledkem bylo zajištění bezplatného přístupu co možná největšího počtu vážných zájemců z řad uživatelů z okruhu odborné veřejnosti po souhlase s licenčním ujednáním. S tímto novým, uživatelsky mnohem příjemnějším prostředím Manuscriptoria je možno pracovat rovněž i na počítačích instalovaných v Národním archivu, zejména ve studovně knihovny Národního archivu i v obou badatelnách (na Chodovci i na I. oddělení NA). Stačí pouze přejít z původní úvodní stránky na novou od konce roku 2010 běžně používanou stránku Manuscriptoria. Kolekci našich nově zpřístupněných digitalizovaných dokumentů, kterou jsme zde připomněli pro rok 2010, je zde též již pod příslušnými hesly najít a využít též pro další studium.